

Saksprotokoll i Formannskapet - Ørland kommune - 12.02.2016

Behandling:

Tilleggsforslag til rådmannens forslag fremmet av Knut Ring (AP):

Endring av nye strukturkriterier gir Ørland kommune alene et tap på inntil 7,2 mill kroner allerede i 2017 sammenlignet med utgiftsutjevningen (rammetilskuddet) for 2016.

Hovedårsaken til dette er at vektingen av sone- og nabokriteriet i inntektssystemet gis lavere vekt enn dagens inntektssystem. Dette betyr i klartekst at vi vil få redusert kompensasjon for avstandene innad i kommunen, som igjen betyr at desentralisert tjenestestruktur vektlegges lavere.

Ørland kommune ber Regjeringen og Stortinget sørge for at kommunenes økonomiske rammebetingelser fordeles på kommunene slik at innbyggerne i hele landet kan få tilbud på likeverdige nasjonale velferdstjenester innenfor inntekts-systemets tjenesteområde.

Ørland kommune reagerer på den korte fristen som minner om hastebehandling fra Regjeringens side. I en så viktig sak burde kommunene få bedre tid til en grundig behandling og normal saksgang, slik det vanligvis har vært når kommuners inntektssystem skal endres vesentlig. I noen tilfeller har det da vært en grundig vurdering av endringer og konsekvenser av dem i en legges det opp til en annen prosess, hvor heller ikke forslagene er konsekvensberegnet.

Inndelingstilskuddet i det kommunale inntektssystemet innebærer at kommuner ikke straffes økonomisk ved å slå seg sammen. Det naturlige ville derfor være å avvende resultatene av kommunereformen. Når den er gjennomført burde en foreta en gjennomgang av inntektssystemet og komme med forslag til nytt system basert på den kommunestruktur man da har fått.

Det er svært uheldig å gjennomføre denne prosessen med inntektssystemet midt i en kommunereform. Kombinasjonene av denne reformen og inndelingstilskuddet vil for mange kommuner framstå som at det økonomisk er svært gunstig å slå seg sammen med andre kommuner. På den andre side skapes det i mange kommuner, som ikke ønsker å slå seg sammen, usikkerhet om framtidig økonomi. Særlig små kommuner i områder med kort reiseavstand for å nå 5000 innbyggere kan straffes økonomisk om de ikke slår seg sammen.

Derfor innebærer Regjeringens forslag til inntektssystem økonomisk tvang for å få kommuner til å slå seg sammen.

Punktvis votering:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fremmet av Knut ring (AP), falt med 6 mot 1 stemmer.

Endelig vedtak:

Formannskapet vedtar følgende høringsuttalelse på forslag til nytt inntektssystem for kommunene:

1. Strukturkriteriet

Dagens inntektssystem svekker insentivene til frivillig kommunesammenslåing, og det virker fornuftig at det etableres en form for «strukturkriteriet» som gjør inntektssystemet mer nøytralt i forhold til kommunestruktur. Dette begrunnes også med at interkommunalt samarbeid settes under stadig større press i forhold til politisk styring, og vil ikke være et reelt alternativ til større kommuner.

Det kan oppstå situasjoner der en kommune ønsker å slå seg sammen med nabokommunene, men uten at nabokommunene ønsker en sammenslåing. De kommunene som er positive til

sammenslåing kan ikke defineres som «frivillig» små, og i slike tilfeller må det etableres en praksis om at det gis skjønnsmidler eller andre tilskudd som kompensasjon for tap av tilskudd gjennom strukturkriteriet.

Slik strukturkriteriet nå er operasjonalisert, vil det ikke gi de effekter som har vært signalisert fra regjeringen tidligere i forhold til kommunestruktur og størrelser på kommunene. Det er tidligere sagt at kommunene burde ha minimum 10.000 – 15.000 innbyggere, mens i forhold til kriteriet vil det være kommuner under 3.000 innbygger og kommuner over 20.000 innbyggere som tjener på nytt inntektssystem. Kriteriet kan bidra til en fremtidig kommunestruktur med små utkantkommuner og store sentrale kommuner, og dette kan igjen sette press på prinsippet om generalistkommuner.

Virkningene av strukturkriteriet går for langt, og kriteriet må omarbeides slik at inntektssystemet gir insentiver og virkninger i forhold til de kommunestørrelser som har vært beskrevet fra bl. annet ekspertutvalget tidligere.

2. Regionalpolitisk tilskudd

Argumentasjonen rundt endringer i regionalpolitiske tilskudd virker fornuftige i forhold til at tilskuddene spisses mot kommuner med utfordringer, og at tilskuddene fordeles i hht innbyggertall og dermed gjøres mere nøytral i forhold til kommunestruktur.

3. Endringer i skatteelementene i inntektssystemet

Virkningene av disse endringene er ikke kjent, men det er viktig at kommunene har intensiver til å utvikle næringsliv og vekst i egen kommunene. Det vil gjennom dette også være opp til kommunene selv å skape verdier gjennom økt næringsutvikling i kommunen.